

finantsfielt samme Maalestof paa denne Undervisningsanstalt og dens Udvidelse i de 9—10 Aar, som vi anlægge paa alle de øvrige Bevillinger paa Finantsloven, ikke mindst under Kultusministeriet, paa alle Statsinstitutioner, paa Alt, hvad Regjeringen og dets Parti ønsker, vilde vi blot tilnærmelsesvis anlægge samme Maalestof og bestemme Bevillingens Beløb derefter, tør jeg paastaa, at vi nu vilde staa ikke ved de 5,000, men ved 20,000 Kr. til denne Anstalt. Det er utvivlsomt, og utvivlsomt er det ogsaa, ikke mindst naar man ser hen til, hvad der gjøres overfor de tekniske Skoler, at den tillige vilde have faaet positivt Tilskud til Anlægsomkostninger ved Bygningernes betydelige Udvidelse. Dette skal jeg ikke udvikle nærmere, men jeg har Momenter til en Sammenligning, mellem disse Anstalter, som kunne bevise det høie Thing, at det er ikke Tal grebne ud af Luften, som jeg her har anført. Og hvad Svar har man saa paa dette? Man har det Svar: Vi flette denne Anstalt. Jeg tillod mig en enkelt Ytring i Gaar, som jeg var overbevist om, at den ærede Minister ikke vilde modsige — og Ingen vil modsige den — men uagtet man søger saglig Forhandling, er det jo næsten saa, at man ikke kan tale saglig her. Vi kunne ikke tale om Sagen selv, uden at Partibetragtninger i den Grad blandes ind imod den, at man neppe kan faae Drethed for sine Betragtninger og i alt Fald ikke Gehør i Afstemningen, selv om der foreligger Forslag i den Retning, hvori man taler. Denne Bemærkning retter jeg særlig i Sager af denne Natur til Høire i Thinget. Da jeg for 24 Aar siden traadte ind i Folkethingsalen var Luften en ganske anden. Da stredes vi vel ogsaa om Forsatningen — ikke om Forstaaelsen af Bevillingsretten, heller ikke om den almindelige Valgrets Betydning i og for sig — men om Betingelserne for at faae de to Forsatninger smeltede sammen til en; men i en Henseende stredes vi ikke. Vi stredes ikke om, at efter den Lektion, vi havde faaet, efter den sorgelige Ulykke, der var overgaaet Landet, skulde det være paa Tide, at vi samlede vore Kræfter i det nationale Arbejde. Derom stredes vi ikke; og som jeg før streifede, gjentager jeg her: udsaf denne Stemning reiste sig Høiskole paa Høiskole. Jeg tror, det havde været nyttigt — men maaske det ikke kunde lade sig gøre — at vi havde ligesom hjulpet til at regulere Sagen noget mere med Hensyn til Fordelingen af Stolerne og Kræfterne op. Jeg tror, at det kunde have været gjort uden Skade; men det tør jeg ikke bestemt paastaa, og det skal jeg ikke opholde

mig ved. Det var en god Bægt, Sagen skød, og der gik, som sagt, ind i denne Bevægelse tjenende denne Sag ei blot ved den af mig nævnte særlige Skole, men ved flere andre en Stab af fremragende, dygtige Mænd. De ældes, men hvor faar Institutionen sine fornøvede Kræfter fra, naar vi, der ogsaa paa Folkets Vegne skulde være dens Talsmænd, og naar Regjeringen, der skulde have Die for dens nationale Betydning, svigter eller tillader, at den trykkes ned i Stedet for at hæves op? Derfor har det, vi her gjøre, Betydning ei blot for Nutiden, men for Fremtiden, idet det skal vises, at det er en Institution, der er Folkets egen, fra Regjeringen udad til hver enkelt. Det er, som den ærede Minister har sagt efter det Citat, som det ærede Medlem for Odense Amts 6te Valgkreds (Højmar) i Gaar anførte af Forhandlingen i det andet Thing, at som Forholdene nu have udviklet sig, er det en nødvendig Institution i vort offentlige Oplysningsvæsen. Derfor burde vi efter min Formening ei blot for Nutidens Skyld, men navnlig for at sikre Institutionens Bægt og Kraft i Fremtiden, øve Hærfærdighed mod Institutionen og dens virkende Kræfter. Som sagt i mine yngre Dage her i Thinget fandt man Gjenklang for den Sag saavel i Høire som i Venstre, ja jeg vil sige ikke mindst i Høire. Den Gang var det saakaldte nationalliberale Parti, hvis Politik havde lidt med Landet et haardt Knæk, med til at gribe denne Sag an som en Redningsplanke for den haardt krænkede Nation. Men mine Herrer, i samme Grad, ja i langt højere Grad end dengang, gjælder denne Betragtning endnu. De vide mine Herrer, og jeg ønsker, at det ikke blot skal høres her, jeg vilde ogsaa gjerne have, det skulde høres ovenpaa, at, som jeg streifede i Gaar, lige op til Kolding og Kongeaen, lader man dansktalende Børn undervises paa Tydsk. Regjeringen rører sig ikke, kan vel ikke røre sig, og vil den bante paa hos den europæiske Samvittighed, saa Gud naade os for Samvittighed. Gå op til denne Grændse ligger paa Vagt paa historisk Grund gennem den af mig antydede Udvidning — altsaa ikke anlagt af andet særligt Hensyn — forjaget fra Knødding, denne Skole. Jeg tør spørge, om Noget her i Salen, ja selv Ministeren vil benægte, at det er for Sylland det fornemste, betydningsfuldeste Bolværk for dansk Folkeliv og dansk Almueoplysning. Det er store Ord, men jeg tør paastaa, at baade med Hensyn til dens Virksomheds Kvalitet og med Hensyn til Omfanget af den Paavirkning, den ud-